

12th PANHELLENIC SYMPOSIUM OF EPICUREAN PHILOSOPHY

19-20 February 2022 - Internet Broadcast, Athens, Greece

The Scientific Humanism of Epicurus

Christos Yapijakis, DMD,BS,MS,PhD

- **Founding Member**

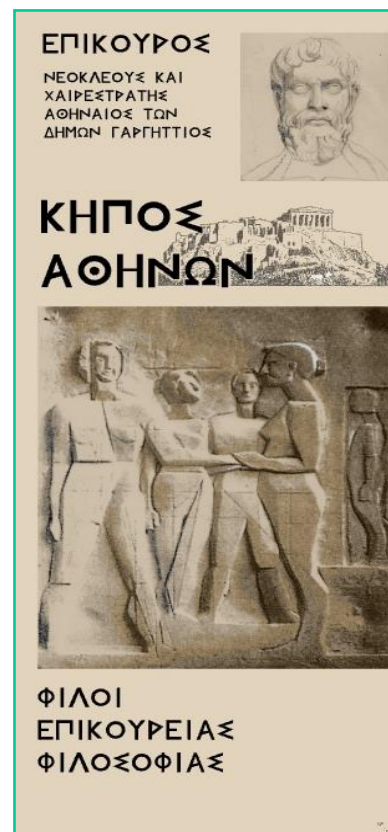
Friends of Epicurean Philosophy "Garden of Athens"

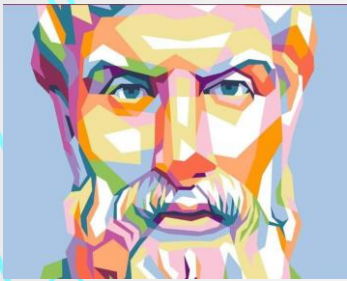
- **Associate Professor of Genetics
School of Medicine**

National Kapodistrian University of Athens

- **Advisory Board Member**

**Research Laboratory of Applied Philosophy
National Kapodistrian University of Athens**

12th PANHELLENIC SYMPOSIUM OF EPICUREAN PHILOSOPHY

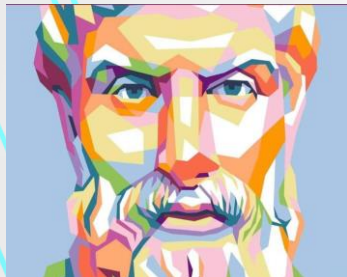
19-20 February 2022 - Internet Broadcast, Athens, Greece

The Scientific Humanism of Epicurus

In an era that humanity faces

- **the universal epidemics of coronavirus and psychological stress**
- **environmental hazards, socioeconomic crisis and wars**

**What is the best philosophical guidance for humanity
in the post-Covid era?**

12th PANHELLENIC SYMPOSIUM OF EPICUREAN PHILOSOPHY

19-20 February 2022 - Internet Broadcast, Athens, Greece

The Scientific Humanism of Epicurus

What is the best philosophical guidance for humanity in the post-Covid era?

- Recent research data show an international trust in Science more than anything else

Published: 07 February 2022

nature
human behaviour

ARTICLES

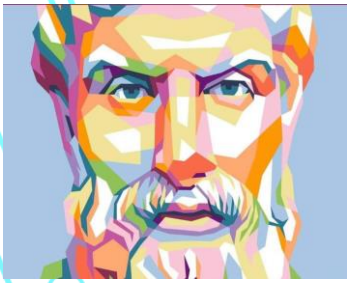
<https://doi.org/10.1038/s41562-021-01273-8>

Check for updates

The Einstein effect provides global evidence for scientific source credibility effects and the influence of religiosity

Suzanne Hoogeveen ¹✉, Julia M. Haaf¹, Joseph A. Bulbulia², Robert M. Ross ³, Ryan McKay ⁴, Sacha Altay⁵, Theiss Bendixen ⁶, Renatas Berniūnas⁷, Arik Cheshin ⁸, Claudio Gentili ⁹, Raluca Georgescu ¹⁰, Will M. Gervais¹¹, Kristin Hagel¹², Christopher Kavanagh^{13,14}, Neil Levy ^{3,15}, Alejandra Neely ¹⁶, Lin Qiu¹⁷, André Rabelo ¹⁸, Jonathan E. Ramsay¹⁹, Bastiaan T. Rutjens ¹, Hugh Turpin¹³, Filip Uzarevic²⁰, Robin Wuyts¹, Dimitris Xygalatas ²¹ and Michiel van Elk²²

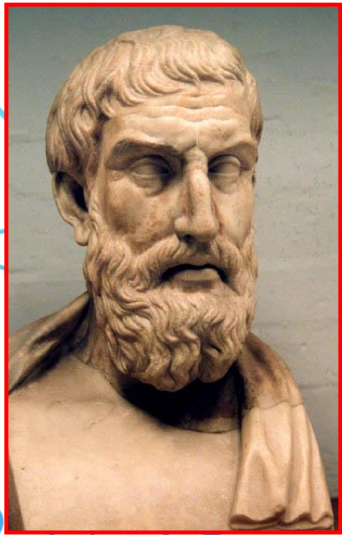
- There is a need for a common pragmatic and humanistic philosophy that concurs with Science

12th PANHELLENIC SYMPOSIUM OF EPICUREAN PHILOSOPHY

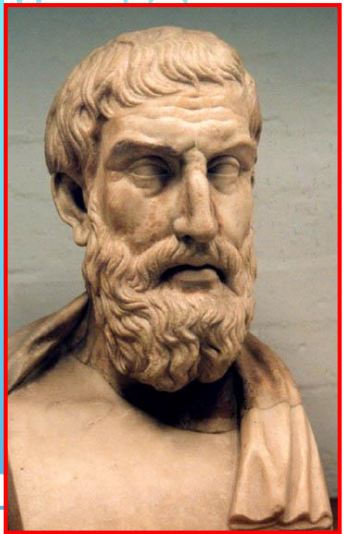
19-20 February 2022 - Internet Broadcast, Athens, Greece

The Scientific Humanism of Epicurus

- The best philosophical guidance is **Scientific Humanism** (Επιστημονικός Ανθρωπισμός)
- Combination of Science (objective, empirical knowledge) with Bioethics (based on human nature) for social utility and individual happiness (ευδαιμονία)
- In fact as expressed with clarity and consistency by the ancient Athenian philosopher Epicurus (Επίκουρος)

Epicurus the Athenian (341-270 BCE)

Proto-Enlightenment philosopher

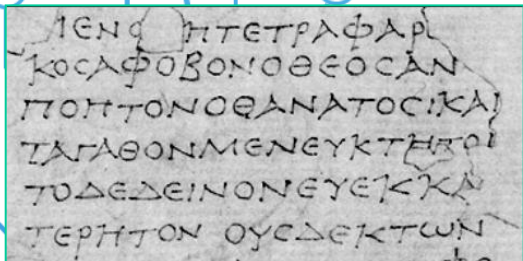
- **Empiricist**
- **Naturalist**
- **Humanist**

atoms and void, atomic weight, atomic nature of senses, emerging chemical properties based on atomic structure, molecular basis of disease, necessity and chance, free will, evolution of species based on natural selection, multitudes of worlds in the universe, justice as a social contract, progress of civilization etc.

- Criteria of truth: Senses, Emotions, Collective Perceptions
- Aiming in happiness (ευδαιμονία) i.e. mental tranquility (αταραξία) and absence of physical pain (απονία)

By Means

of the empirical study of nature (naturalistic science) and resulting prudence (practical wisdom, φρόνησις) of virtue (αρετή) and friendship (φιλία)

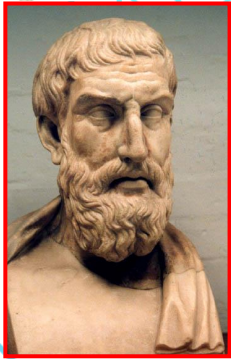

The Epicurean Philosophy (300 BCE-400 CE) was the first international, multilingual, humanistic movement that influenced thousands of people (Greeks, Romans, Syrians, Jews, Celts etc) in three continents during seven centuries in the Hellenistic and Roman eras.

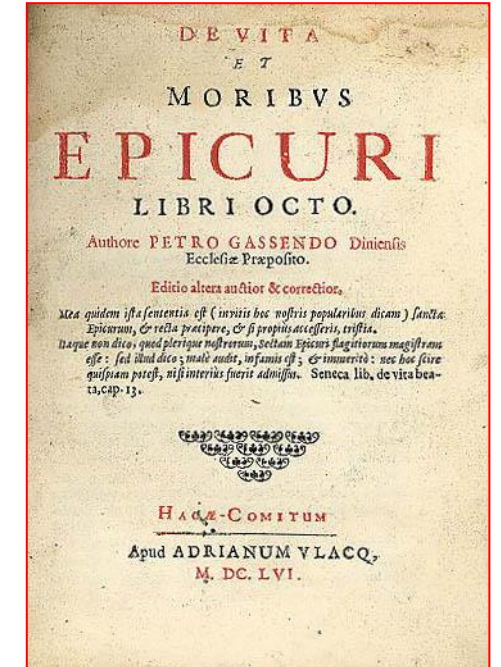
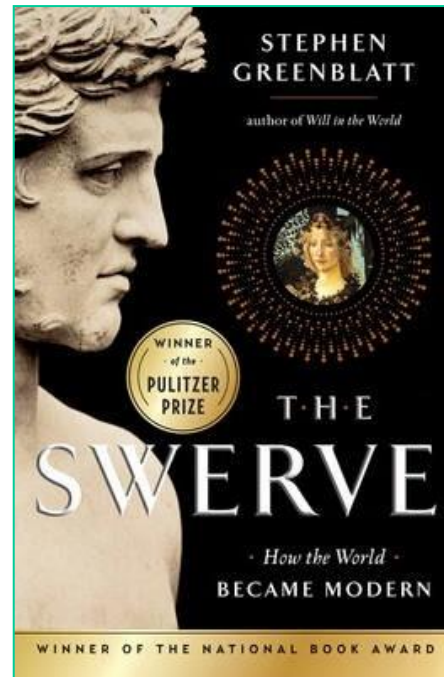
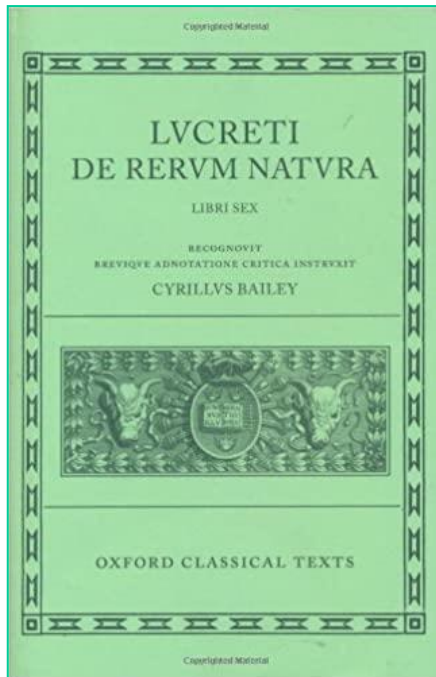
During the Middle Ages (400 - 1400)
Epicurus' teachings were distorted and forgotten

The Epicurean revival (1417-1650)

- The discovery of Lucretius' *De rerum natura* (1417) in Renaissance led to the revival of Epicurean philosophy (1650) by Galileo's friend Gassendi (astronomer, philosopher, and Christian priest)

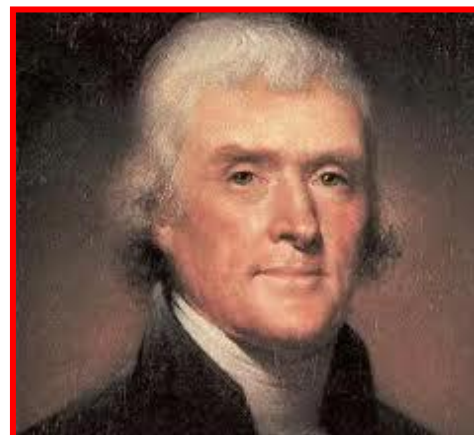
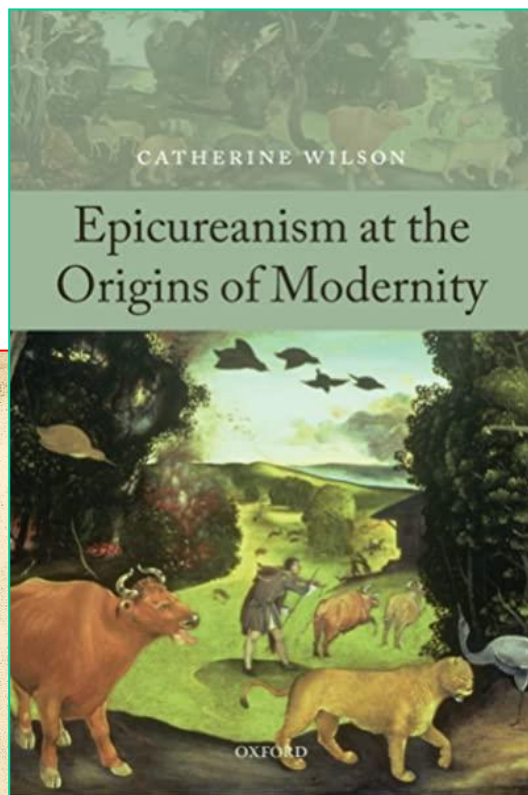
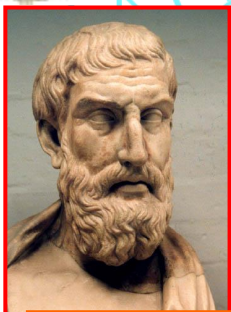

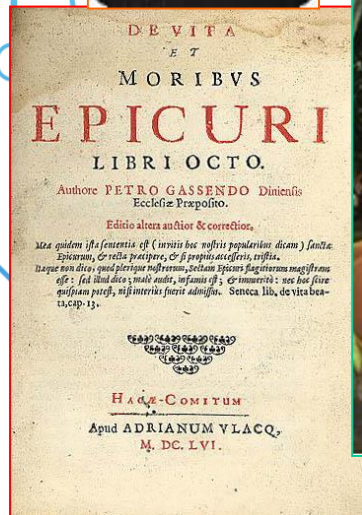
The Epicurean origin of Modernity(1650-1800)

The revival of Epicurean philosophy (1650) by Gassendi

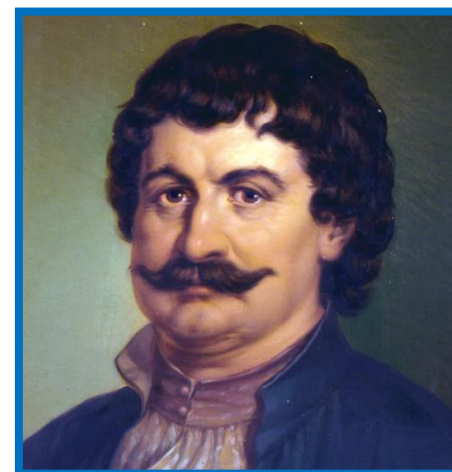
- led to Empiricism, Enlightenment, Science
- inspired people involved in the American, French and Greek revolutions

Thomas
Jefferson

Rigas
Velestinlis

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ • ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΛΛΗΝΗΣ

11^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ
ΕΠΙΚΟΥΡΕΙΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΦΙΛΟΙ ΕΠΙΚΟΥΡΕΙΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΗΠΟΙ ΑΘΗΝΩΝ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1821 2021

ΣΑΒΒΑΤΟ
20
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ /2021

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΑ 200 ΧΡΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

ΕΠΙΚΟΥΡΕΙΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ
• ΣΤΟΝ ΠΡΟΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟ
• ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
• ΣΤΗ ΜΕΤΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ
21
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ /2021

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ
ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ

Η ΕΠΙΚΟΥΡΕΙΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΕΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ

ΕΠΙΚΟΥΡΕΙΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ
ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

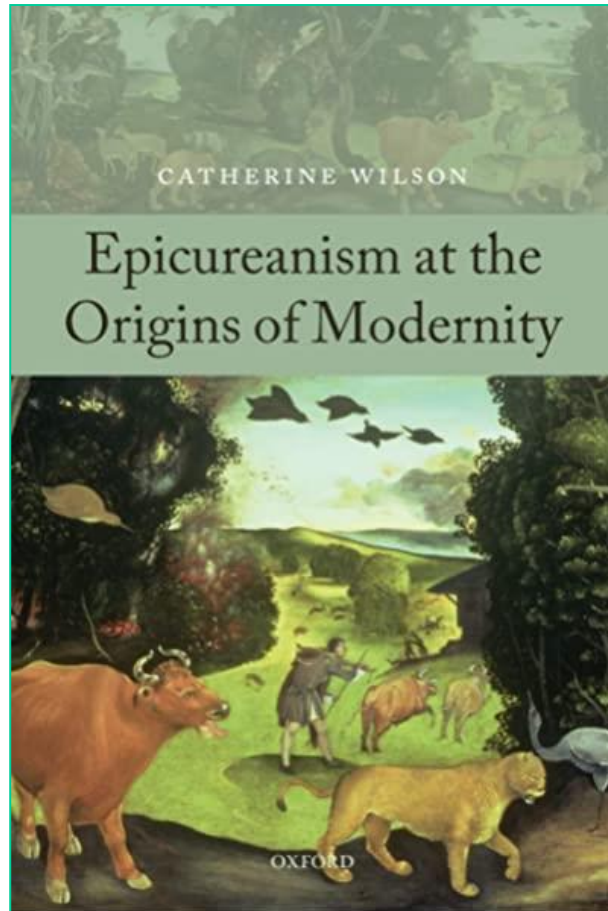
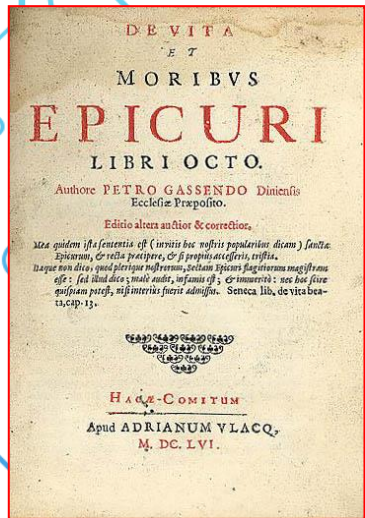
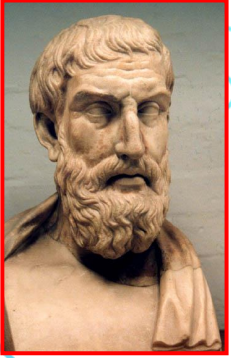
Το 11^ο Πανελλήνιο Συμπόσιο Επικούρειας Φιλοσοφίας
θα διεξαχθεί στις 20 και 21 Φεβρουαρίου ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ
Πληροφορίες για τον σύνδεσμο παρακολούθησης στο
www.epicuros.gr

The Epicurean origin of Modernity (1650-2000)

- The Epicurean revival by Gassendi led to Empiricism, Enlightenment, Science, Modernity

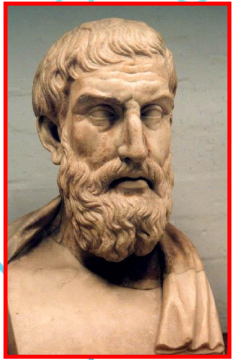
Scientific Humanism

(features shared with Epicurean philosophy)

- Naturalism
- Philanthropy (human value)
- Biological ethics (Bioethics)
- Freedom of choice (of religion too)
- Justice as Social Contract
- Aiming at Quality of Life
- Right to pursue Happiness

Epicurus' *Happiness* is equivalent to *Health* according to W.H.O.

Epicurus description of **Happiness (ευδαιμονία)**
mental tranquility and absence of physical pain

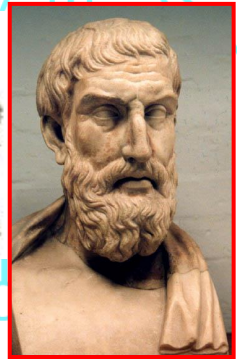
Health is a state of complete physical, mental
and social well-being and not merely the
absence of disease or infirmity.

World Health Organization (W.H.O)

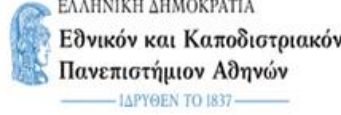
Epicurus' philosophy aiming at Happiness is Philosophical Management of Stress

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΤΑΜΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΚΠΑ

Οργανισμός των
Ηνωμένων Εθνών για την
Εκπαίδευση, την Επιστήμη
και τον Πολιτισμό

Φιλοσοφική Διαχείριση Στρες

Σύγχρονη και ασύγχρονη εκπαίδευση Φίλοι

Το Πρόγραμμα ▾ Εκπαίδευση ▾ Log In

Υπεύθυνος Προγράμματος
**Ευάγγελος
Πρωτοπαπαδάκης**

Διευθυντής Εργαστηρίου Εφαρμοσμένης
Φιλοσοφίας, Αναπληρωτής Καθηγητής στο
Τμήμα Φιλοσοφίας της Φιλοσοφικής Σχολής
του Εθνικού και Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών.

Συντονιστής Προγράμματος

Χρηστος Γιάπιτζάκης

Αναπληρωτής Καθηγητής Παιδείας στην Ιατρική
Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου
Αθηνών και Μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής
του Εργαστηρίου Εφαρμοσμένης Φιλοσοφίας του ΕΚΠΑ.
Μέλος της Διοικούσας Επιτροπής του Μεταπτυχιακού
"Προσέγγιση του Στρες και Προαγωγή Υγείας" της Ιατρικής
Σχολής του ΕΚΠΑ στο οποίο διδάσκει την τελευταία
βελτίωση "Φιλοσοφική Διαχείριση του Στρες".

Επιστημονικός Σύμβουλος Προγράμματος

Γιώργος Χρούσος

Ομότιμος Καθηγητής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και
Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και Καθηγητής
Παιδιατρικής, Φυσιολογίας και Φαρμακικής στην Ιατρική Σχολή
του Πανεπιστημίου Τζώρτζιαν (ΗΠΑ).
Ιδρυτής και Διευθυντής του Μεταπτυχιακού "Επιστήμη του
Στρες και Προαγωγή Υγείας" στην Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ από
το 2016.

Είναι μεταξύ των 250 πλέον καταξιωμένων κλινικών
ερευνητών του κόσμου και αναγνώστης "Dr. Stress" για τις
πρωτοποριακές του ανακαλύψεις των νευροβιολογικών και
ενδοκρινολογικών μηχανισμών του στρες.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΥΓΕΙΑΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΠΑΙΔΙΟΥ
& ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΚΠΑ

Οργανισμός των
Ηνωμένων Εθνών για την
Εκπαίδευση, την Επιστήμη
και τον Πολιτισμό

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΥΓΕΙΑΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΠΑΙΔΙΟΥ
& ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΥΡΩΣΕΙΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΤΑΜΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη, εργασία, αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

C. Yapijakis, E. D. Protopapadakis, & George Chrousos · *Conatus* 6, no. 3 (2020): 65-77
DOI: <http://dx.doi.org/XXXXXXX>

Philosophical Management of
Stress based on Science and
Epicurean Pragmatism: A Pilot
Study

Christos Yapijakis

National and Kapodistrian University of Athens, Greece

E-mail address: cyapi@med.uoa.gr

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6695-186X>

Evangelos D. Protopapadakis

National and Kapodistrian University of Athens, Greece

E-mail address: eprotopa@philosophy.uoa.gr

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7502-3117>

George Chrousos

National and Kapodistrian University of Athens, Greece

E-mail address: chrousos@gmail.com

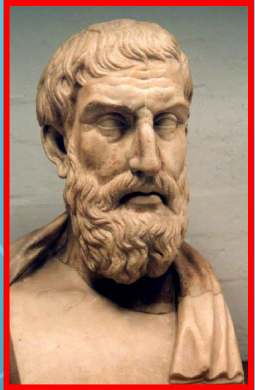
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3098-5264>

Innovative unique and successful program (since November 2020)
based mainly on Science and Epicurean philosophy

*The pursuit of happiness is a fundamental human goal according to the **United Nations***

General Assembly

Distr.: General
12 July 2012

Sixty-sixth session
Agenda item 14

Resolution adopted by the General Assembly on 28 June 2012

[without reference to a Main Committee (A/66/L.48/Rev.1)]

66/281. International Day of Happiness

The General Assembly,

Recalling its resolution 65/309 of 19 July 2011, which invites Member States to pursue the elaboration of additional measures that better capture the importance of the pursuit of happiness and well-being in development with a view to guiding their public policies,

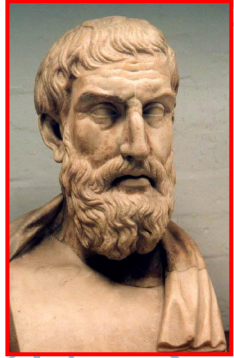
Conscious that the pursuit of happiness is a fundamental human goal,

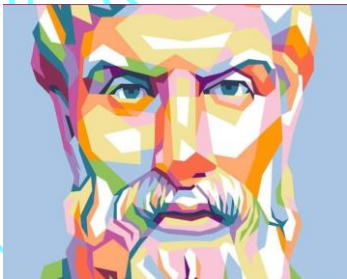

Conclusion

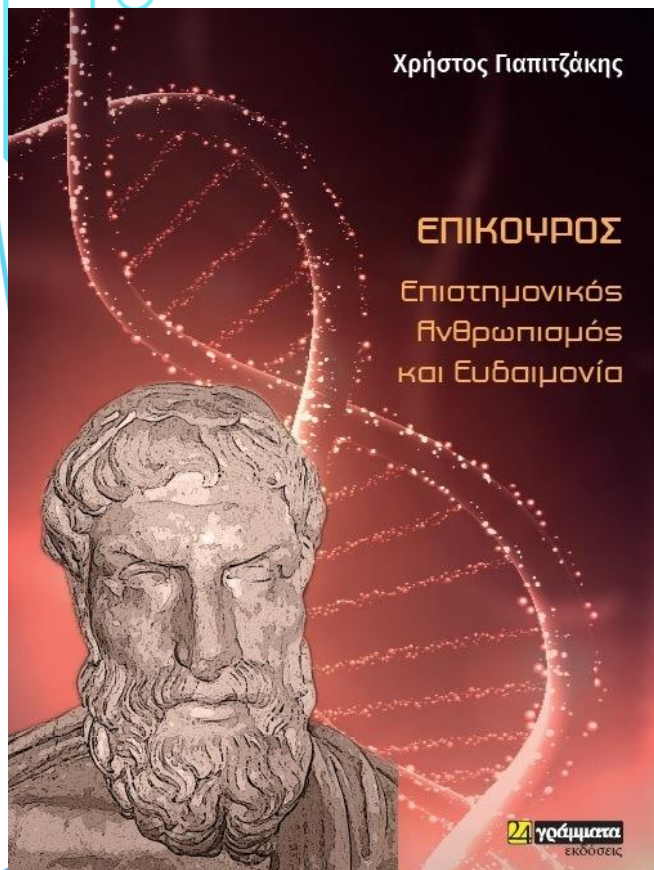
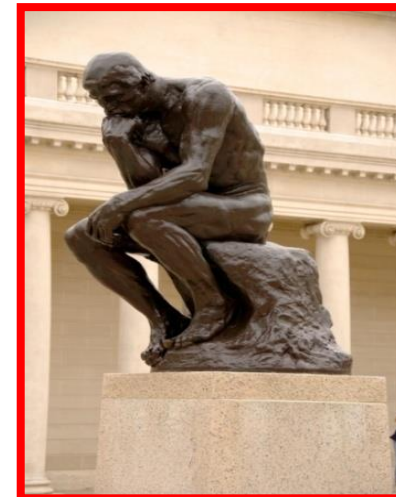
Among ALL ancient philosophies, **Epicurean philosophy:**

- Is the most compatible with **Science** and **Naturalism**
- Is the most compatible with **Humanism**
- Is the most compatible with **Social Contract** and **Human Rights, Animal Rights** and **Environmental** Issues
- Is the most compatible with **Cognitive psychotherapy**
- It has **proven its worth** during **Renaissance, Enlightenment** and early **Modern Era**
- It is both **Greek** and **Universal**
- It promotes utility and **happiness** of all people
- Therefore, in the post-COVID era the **best guidance** is **Scientific Humanism** based on **Epicurus' philosophy**

***Thank you
for your attention!***

Reference

Γιαπιτζάκης Χ. **Επίκουρος: Επιστημονικός Ανθρωπισμός και Ευδαιμονία**. Εκδόσεις 24 Γράμματα, Αθήνα, 2020

(Yapijakis C. **Epicurus: Scientific Humanism and Happiness**. 24 Grammata Publications, Athens, 2020)